

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Mahai-ingurua Bergaran 1

*Bergara,
Gipuzkoa*

Aurkibidea

Biografia

Bergarako Angiozar auzoko Errementarikoa kale-baserrian jaio ziren Arrieta Larrañagatar Abelina (1924-2012), Itziar (1936), Nati (1940) eta Arantxa (1945) ahizpak. Euretatik zaharrena Abelina, hamahiru urterekin Elgetako Martintxorena tabernara joan zen neskame, eta bertan jardun zuen ezkondu zen arte. Ahizpa Itziarrek hartu zuen bere lekua Martintxorenarenean. Abelina Elgetako Panaderokua tabernara ezkondu zen, eta Nati eta Arantxa ahizpak Angiozartik ekarri zituen tabernan laguntzera. Hiru ahizpok ere Elgetan ezkondu eta bertan geratu ziren bizitzen. Berriketaldi luzea izan zuten mahai inguruan, umetako eskola kontuak, gerra denborakoak, aita errementari-ferratzaileari alabak lanean nola laguntzen zioten, errementaria eta baserritarren arteko harremana, elizak ezarritako diziiplina zorrotza, kongregazioak, dantza lotua bekatua zenekoa, eta beste mila konturen gainean armonian jardun ziren lau ahizpak. Ezkerretik eskumara: [Nati](#), Arantxa, Itziar eta Abelina.

Zintak

BER-289

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane - Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-12-09
- **Iraupena:** 54 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

BER-290

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane - Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-12-09
- **Iraupena:** 54 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Pezeta bat ikustea zaila zen

- **Erref:** BER-289/001
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Pezeta bat esku artean izatea zaila zen sasoi batean, ez zegoen dirurik eta. Janari urritasunari buruz hitz egiten dute: fruta, txokolatea... Errazionamendua. Ogirik ez zen falta etxean, garia bazuten eta.

2. "Mieleroa"

- **Erref:** BER-289/002
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:01:59. **Bukatu:** 00:03:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Antzinako lanbideak

Laburpena:

"Mieleroaren" kontuak. Alcarriako ezti saltzen zuen, bizikletan joanda. Izebak ezti jateko aukera eman zionekoa kontatzen du Natik, ito beharrean jan zuela, antsiaz, ogia busti eta busti.

3. Diogenesen kontuak

- **Erref:** BER-289/003
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:03:57. **Bukatu:** 00:05:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Diogenes izeneko baten kontuak: Elgetatik oinez joaten zen Bergarara, tailerrera lanera, eta inor baino lehen iristen zen. Tabakoa erretzen zuen, modu nahiko berezian.

4. Gaixotuz gero, sendabide gutxi

- **Erref:** BER-289/005
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 00:05:32. **Bukatu:** 00:08:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikak eta sasimedikak

Laburpena:

Gaixotuz gero, sendabide gutxi zegoen: hil eta kito. Don Karmelo medikua oinez joaten zen Angiozarrera. Penizilinarik ez zegoen umeak zirenean. Familiako batzuen heriotzaz dihardute. Tia Pantxikak eskularruak egin zizkion Natiri.

5. Etxeko erremedioak

- **Erref:** BER-289/006
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:08:45. **Bukatu:** 00:11:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Kuranderorik ez dute ezagutu. Uratza hartzen zuen aitak, osasunarentzat ona zelako; Elorrioko iturri batera joaten zen bila. Azala garbitzeko aitak zer egiten zuen. Praktikantzeak zer esaten zuen dio Abelinak. 'Bixixo' belarra, mihura, kanela ura eta azeri buztana.

6. Baserritarren jantzetxea zen beraien etxea

- **Erref:** BER-289/008
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:11:57. **Bukatu:** 00:13:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Jantzetxeak: mezetara joateko, arropaz aldatzeko tokia. Lopekoak, Altunakoak, Gongetakoak eta Lamaraingoak joaten ziren beraienara. Lopeko Juanak salda hartzen zuen etxean, eta gazta eramaten zien.

7. Lopeko Juliri intxaurrak kentzen

- **Erref:** BER-289/009
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:13:43. **Bukatu:** 00:14:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Izebaren etxean urruti bizi ziren eskola umeak ere izaten ziren, bazkaria etxetik eramanda. Lopeko Julik intxaurrak izaten zituen, eta denak kentzen zizkieten. Intxaurrik ez zuten izaten etxean, baina fruta bai.

8. Gabonetako jatekoak

- **Erref:** BER-289/010
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:14:42. **Bukatu:** 00:17:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Gabonetan intxaur-saltsa egiten zuen amak. Konpota ere bai. "Olixa". Bakailaoa edo bisigua. Neskame zeuden tokietan zerbait ematen zieten beti: arraina, turroia... Erbia ehizatzen zuen aita; salmueran izaten zuen. Basurdearekin gauza bera egiten zuten.

9. "Gora Euzkadi" kantatzeko beldurrez; aita, kartzelan egona

- **Erref:** BER-289/012
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:17:20. **Bukatu:** 00:20:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak

Laburpena:

Turroia, konpota... jaten zuten Gabonetan. "Gora Euzkadi" kantatzen zuten izeba zetorrenean, baina lehenengo leihotik begiratzen zuten, ea guardia zibilik ote zebilen inguruan. Aitak beldur handia zuen, kartzelan gaizki pasatu zuelako; txakurra ere ez zuen lotuta izaten. Fusilamenduak nola izaten ziren.

10. "Culebra" nola hil zuten, gerra sasoian

- **Erref:** BER-289/013
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:20:05. **Bukatu:** 00:21:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

"Culebra"ren kontuak. Nola hil zuten, eta gero bere emaztea, Franziska, ere hil zuten. Eusebio osabaren laguna zen "Culebra", baina hark bestaldera alde egin zuen.

11. Dantza lotua debekatuta Angiozarren

- **Erref:** BER-289/015

- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:23:07. **Bukatu:** 00:25:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Abelina 13 urterekin joan zen neskame, eta erromeria gutxi. Erromerian helduta dantza egitea bedebatuta zegoen Angiozarren; dantza eginez gero, Mariaren alabek apaizari esaten zioten. Konfesatu egin behar izaten ziren, absoluzioa lortzeko. Birjina ezkontzen ziren.

12. Konfesatzeko beldurrez; zeinekin dantza egin

- **Erref:** BER-289/018
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:26:49. **Bukatu:** 00:29:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Antzuolako batzuk Bergarara joaten ziren konfesatzera. Don Juanekin errazago konfesatzen ziren Don Jose Antoniorekin baino. Mutilek "mesedez" eskatzen zuten dantza, eta polita izaten zen. Kalabazak ere ematen zituzten. Mutilek ordaindu egiten zuten dantza egiteko. Julian izeneko bat asko arrimatzen zen dantzan, eta ez zuten harekin nahi izaten.

13. Apaizen beroaldiak

- **Erref:** BER-289/019
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:29:13. **Bukatu:** 00:31:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Don Jose Antonio apaiza berotu egiten zen konfesalekuan, emakumeen aitorzak entzuten. Don Juanek seme bat zuela ere esaten zuten herrian. Konfesatzea tortura izaten zela dio Natic.

14. Nobioarekin baino familiarekin ezkondu

- **Erref:** BER-289/020
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:31:27. **Bukatu:** 00:33:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Abelinaren lehenengo nobioa sakristauren semea zen, eta haren etxean nongoa zen jakin nahi zuten, etxe onekoa ote zen. Dantza egiten zutenean gehien-gehienek ez zuten bestelako intentziorik.

15. Erlijioarekin lotutako bidegabekeriak eta diferentziak

- **Erref:** BER-289/022
- **Iraupena:** 0:04:55. **Hasi:** 00:33:40. **Bukatu:** 00:38:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Apaizen esana bete behar zen. Etxean hiru arrautza izan, eta apaizarentzat. Konjuroak eta bulda, barautik libratzeko (aberatsek haragia jaten zuten, bulda ordainduta). Entierroak primerakoak eta segundakoak zeuden: kanpaiak ere diferenteak izaten ziren. Ondra bazkariekin zorpetu egiten ziren. "Pater noster" a bidegabea iruditzen zitzaion Natiri: mantako dirua agortzean, apaizak ez zuen gehiago errezatzen. Manta eta kandelak, urtebetez. Lutoa.

16. Lutoa nola izaten zen

- **Erref:** BER-289/023
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:38:35. **Bukatu:** 00:40:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

Lutoa. Abelinak neskame zegoen etxeko, Martintxoneko, ugazabaren lutoa ere eraman zuen. Urtebetean beltzez janzen ziren, eta gero "medio-luto". Gizonek banda beltza jartzen zuten besoa.

17. Ondra-bazkarira nor joaten zen

- **Erref:** BER-289/025
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 00:40:18. **Bukatu:** 00:43:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

Ondra-bazkarira familiakoak joaten ziren; primerako entierroa zenean, aita ere gonbidatzen zuten (errementaria zelako). Sakristaua, apaiza... ere joaten ziren. Maiorazgoari (baserri jabeari) primera egitea tokatzen zitzaion, nahiz eta dirurik ez izan. Abelinak taberna zuen, eta eman zuten azken ondra-bazkariakin akordatzen da.

18. Ondra-bazkaria tabernan; jaten zutena

- **Erref:** BER-289/026
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:43:33. **Bukatu:** 00:44:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

Ondra-bazkariak tabernan egiten ziren: Martintxonean, zeletan... Zer jaten zuten azaltzen dute. Erdi mozkortuta joaten ziren etxera.

19. Gaubelako jan-edana, hildakoa zaintzen

- **Erref:** BER-289/027
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:44:45. **Bukatu:** 00:47:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Bizioak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Gaubela ere egiten zen, hildakoaren ondoan. Auzotarrak eta senideak izaten ziren han, eta nahikoa edaten zen orduan ere. Abelinak gogoan du arrautzak eman zizkietela, piperrekin, gaubeilara joanda. Natik zurrutero baten anekdota kontatzen du: edateagatik joaten zela.

20. Kongregazioak eta kofradiak

- **Erref:** BER-289/028
- **Iraupena:** 0:03:02. **Hasi:** 00:47:24. **Bukatu:** 00:50:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak
- Ohiturak eta bizimodua » Bizioak

Laburpena:

Goizeko zazpietako mezetatik bueltan, gizonak pattarra edaten zuten: "pintao". Kongregazioetako dominak eta kofradietako abituak. Lehen, gorpua erretzea pentsatu ere ez.

21. Apaizen bekatuak

- **Erref:** BER-289/030
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:51:17. **Bukatu:** 00:52:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Apaizek neska ederrenak hartzen zituzten "ama de casa", etxeko lan guztiak egiteko; gero moja joaten ziren. Haurdun geratzen ziren ezkongabeak kanpora bidaltzen zituzten. Familia izaten zuten apaizak ere baziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-07-02

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com